

Boukje Schweigman

12 VRAGEN 13 ANTWOORDEN

In een oude fabriekshal bij station Zuilen in Utrecht repeteert Boukje Schweigman voor de voorstelling *Zweep*. Het ruikt er naar schuur. Ongelijke betonnen plavuizen vormen de vloer. Middenin zijn felgele publiekstribunes geplaatst, in carrévorm.

Vier vrouwen trekken hun trainingskleding aan.

TEKST Ruth Naber

Vooraan liggen de leren zwepen opgekruld. Zwart gevlochten met toetsen rood, aan het einde een kwastje. Ter demonstratie gaat Schweigman wijdbeens staan en laat ze vliegensvlug een zweep knallen.

1 Hoe komt het eigenlijk dat een zweep knalt? Ik zwiep mijn zweep een richting op. En dan trek ik hem razendsnel terug. Het uiteinde van de zweep gaat door de geluidsbarrière. Daarom hoor je een knal.

2 Waar heb je deze zwepen vandaan? Uit een stadje bij de Shaolin tempel in China, waar Boeddhistische monniken kung fu beoefenen. In China raakte ik, samen

met mijn collega-mimespeler Ibelisse, gefascineerd door de manier waarop de Chinezen de zweep hanteren binnen hun oeroude gevechtskunsten.

3 Hoe doen ze dat dan? Om de zweep te kunnen hanteren, maar ook andere wapens zoals het zwaard, heb je rust en openheid nodig in je lichaam, en tegelijkertijd een grote kracht. In tai chi en kung fu stel je je open voor energiestromingen. Daar werk je mee. Dat vereist zachtheid en rust. Een zweep zwiep je hard en vlijmscherp door de lucht. Met dit wapen oefen je je onderscheidingsvermogen, het stellen van grenzen. Als je dat niet kunt, ga je ten onder aan die openheid.

4 Waarom fascineert juist de zweep je? Die verenigt die tegenstellingen in zich. Want een zweep kan zacht zijn en rond, maar ook striemend en scherp. Toen we hier in Nederland begonnen met oefenen, ontdekten we nog veel meer kanten.

5 Welke? Er zit zoveel muzikaliteit in die zwepen. Vier vrouwen met een zweep, dat gaat over luisteren en ritme. Het roept ook verbeelding op. De zweep bepaalt mijn afstand tot jou. Als deze ontspant kun je dichterbij komen. We willen dat de toeschouwers dit fysiek ervaren. Daarom zitten ze dicht rondom de spelers.

6 Hoe gevaarlijk is dat? We weten precies waar we nog veilig staan. Al is er een scène met de lange zwepen die Marinke nog niet helemaal onder controle heeft. (lacht) Dat vind ik nog wel spannend!

7 Zelf al de nodige zweepslagen geïncasseerd tijdens het oefenen? O ja, zoveel.

8 Wat fascineert je aan China? De manier waarop er binnen het taoïsme en boeddhisme met het lichaam wordt omgegaan. Het lichaam wordt benaderd als de sleutel om tot grotere ervaringen te komen, dat fascineert me. In het christendom wordt het lichaam eerder ontkend. De zinnelijkheid van het lichaam konden de christenen niet rijmen met de spiritualiteit ervan. Maar China is ook een land van enorme tegenstellingen. In de bergen wordt de rijke Chinese traditie geëerd. In grote steden als Sjanghai en Hongkong staan enorme wolkenkrabbers en is het 'kopen, kopen, kopen'. De jonge garde vindt tai chi iets voor oudjes.

9 Beheersen de vrouwen met wie je werkt ook de Chinese gevechtskunst? Ik werk met twee danseressen en twee mimespelers. We voeren elke ochtend op het grasveld een kung fu ritueel uit. Al gaat het ons er natuurlijk niet om de Chinezen te kopiëren. De cultuur inspireert me, maar ik doe er uiteindelijk mijn eigen oer-Hollandse ding mee.

10 Je bent de laatste jaren meer met dansers gaan werken, waarom? Ik hou van fysieke logica, van ritme en energie. Die vind ik interessanter dan de psychologie van het spel. Daarbij zoek ik zoek naar menselijkheid en herkenning. In dans gaat vaak om virtuositeit, dat schept wat afstand. Wat ik wil laten zien is het menselijke drama dat erachter schuil gaat als je been niet hoog genoeg de lucht in krijgt.

11 Wat streef je na met je performances? Ik streef er naar een ontmoeting te laten plaatsvinden. Ik snap ook niets van het leven, maar wat ik wel weet, is dat ik een lichaam heb. Net als iedereen. In het theater bevindt iedereen zich in dezelfde ruimte. Hier en nu moet het gebeuren. Dat vind ik het mooie.

12 Je treedt veel in het buitenland op. In de solo *Wervel*, die je in China en Iran opvoerde, draaide je een uurlang als een derwisj om je as. Hoe werd daarop gereageerd? In Iran reageerden mensen emotioneel. Ik kreeg ook respect. Ik doe iets met hun cultuur, terwijl soefi's door het regime daar onderdrukt worden. Ze hadden er ook bewondering voor dat ik het draaien zo lang volhield. Als je met zulke universele thema's werkt, maakt het eigenlijk niet uit waar je bent. Mensen reageren verschillend in andere culturen, maar er is ook herkenning. Dat laatste blijft vaak onderbelicht.

13 ... Verwachtingspatronen sturen je waarneming. Eigenlijk zou ik willen dat het publiek binnenkomt zonder verwachtingen. Vergeet alles wat in dit artikel wordt gezegd. Kom binnen en luister en kijk werkelijk. ■

Zweep van Schweigman is tot en met 25 september op verschillende zomerfestivals te zien. www.schweigman.org